

krajini, je zbudila veliko pozornost. Ni dvomiti, da podpirajo to veleizdajsko gibanje avstrijski Poljaki. V tem gibanju vidijo znamenje predstoječe vstaje. Zato govorita šolski štrajk in govori na propovednicah. — Interpelacijam, ki sta jih stavila centrum in poljski klub v državnem zboru zaradi jezikovnega vprašanja v poljskih pokrajinah, ne bo vlada za sedaj odgovorila, dokler ne zbere dovoljnega gradiva. — Sedaj štrajka že nad 100 tisoč poljskih šolarčkov. To je vladi neprijetno, ker so se že vsi ljudje, ki imajo še trohico človeške dostojnosti v sebi, obrnili proti vladnim naredbam. Posebno socialni demokrati ostro obsojajo vladno brutalnost v tem vprašanju ter se potezajo za teptane pravice poljskega naroda. Nemški šovinisti so pa še vedno v večini ter v svojih glasilih ščujejo s še večjim nasilstvom proti poljskim „revolucionarjem in puntarjem“.

* **Dijete francoskih poslancev.** Francoska zbornica poslancev je sprejela zakon, po katerem se zvišujejo dijete poslancev od letnih 9000 frankov na 15.000 frankov.

* **Rusija.** Iz Petrograda javljajo, da je bil dne 25. pret. m. priobčen zakon velikanske važnosti. S tem zakonom se odpravlja (s prvim prihodnjim januarjem) obvezno stalno bivanje kmetov v vaseh, katerim pripadajo. O tej reformi razpravlja vse novinstvo, zakaj posledice so danes nepreračunljive toliko za kmete same, kolikor za ves narod. Odslej bodo mogli kmetje postajati lastniki zemljišča in namesto lastnaine zadrug stopi osebna lastnina. Kmetje bodo odslej deležni vseh pravic kakor drugi podaniki carjevi. Ta odredba je ena najvažnejših, ki jih je izdala ruska vlada po dekretu Aleksandra II., ki je pred 25 leti proglasil „Osvoboditev sužnjev grude“.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“ v Ljubljani so darovali: Častita g. Uršula Kržič, posestnica v Borovnici, namesto venca na krsto umrlega g. Frana Borštnika, nadučitelja na Dobravi, 10 K; učiteljski prijatelj in dobrotnik s Štajerskega po g. nadučitelju J. Lasbacherju iz Ruš, 25 K. Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt za l. 1906 so plačali: tovariši Belè Ivan, učitelj; Čadež Anton, katehet; Furlan Jakob, učitelj; Galè Franc, učitelj; Jelenc Luka, učitelj; Pavčič Josip, učitelj; Pretnar Jakob, učitelj; Sadar Vendelin, učitelj; Wider Karel, učitelj in Dimnik Jakob, nadučitelj, vsi na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; tovariša Andrej Šest, nadučitelj in I. Harmel, učitelj v Cerknici. Za leto 1907 so pa plačali letnino: tov. Karel Trost, nadučitelj; tov. Iv. Gantar, učitelj; tov. Iva Premelč, učiteljica; tov. Fr. Zagorec in tov. Eg. Gregorič, vsi v Št. Jerneju na Dolenjskem. Bog plati!

Odbor „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“ v Ljubljani je oddal „Cesarja Franca Jožefa I. jubilejsko ustanovo za učiteljske sirote na Kranjskem“ učiteljski siroti Mariji Ani Osana s Svibnega; šest let je uživala to ustanovo njena sestra Bogumila.

O regulaciji plač kranjskemu učiteljstvu bo poročal pri obnem zboru „Slovenskega deželnega učiteljskega društva“, dne 27. t. m., tov. Fran Gärtner iz Ljubljane.

Tri učiteljska zborovanja bodo dne 27. decembra v Ljubljani; dopoldne zborujeta v „Narodnem domu“ „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“ in „Slovensko deželno učiteljsko društvo“, popoldne pa v „Mestnem domu“ „Slovenska Šolska Matica“.

Ošpice so se začele širiti med mladino I. mestne deške ljudske šole; v enem razredu manjka že polovico učencev.

Roditeljski večeri I. mestne šole se zaradi razširjanja ošpic med šolsko mladino odlože za toliko časa, da poneha epidemija.

„Učiteljski Tovariš“ mora biti na razpolago v vseh gostilnah in kavarnah v mestu in po deželi, kamor zahaja učiteljstvo. Zadnji čas se je naročil na „Učit. Tov.“ g. Maks Domicelj, gostilničar in trgovec na Rakeku. Učiteljstvu priporočamo njegovo gostilno in prodajalno.

„Zvonček“, najlepši slovenski mladinski list, prihajaj po novem letu v vsako slovensko družino. Tovariši in tovarišice,

skrbite za to! Vsaka šola bi morala biti pa naročena na „Popotnik“.

„Učiteljska tiskarna“ izvršuje najraznovrstnejše eno- in večbarvne tiskovine in sprejema v tisk tudi najobsežnejša dela.

Osebna vest. Suplent Srečko Zalokar v Škocjanu je v enaki lastnosti premeščen v Telče pri Tržišču na Dolenjskem.

Smrtna kosa kosi z velikim redom po našem stanu. Hud udarec je za učiteljsko rodovino, ako ji ugrabi bela žena glavo — očeta. Da zmanjšamo bednim sirotam žalost in pomankanje, smo si ustanovili „Jubilejsko samopomoč“. Znan nam je slučaj, ko je bilo ob očetovi smrti v rodovini le 6 h imetja. Bolezen je vse pobrala. Kaj bi počeli ti od bede stiskani ljudje, ko bi ne bil oče član „Jubilejske samopomoči!“ Tako jim je pa ta v največji sili in potrebi priskočila na pomoč. Toda žal, da ima „Jubilejska samopomoč“ še vse premalo članov. Za tovariša, za brata, ima vendar vsak 2 K, čeprav en dan ali dva dneva nič ne je, da le reši stanovsko zavednost in dolžnost ter pomaga otirati solze bridkosti. Sicer pa tudi vsak s tem skrbi za svoje, saj ne vemo ni ure ni dneva. Tudi pošni uradniki imajo tako društvo, ki se imenuje Wohlfartsverein „Vorsicht“ in Bärtingen. Za zadnji slučaj smrti je to društvo izplačalo 1955 K. Če se ne motimo, bi naša „Jubilejska samopomoč“ ne zmogla še 500 K. Poskrbimo, da bo v tem pogledu bolje, zato pristopajmo k temu prekornemu društvu!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se ponovno obrača do vseh zavednih Slovencev s prošnjo, naj rabijo v obilnejši meri družbin narodni kolek. Zgled naj bodo Čehi! Najrevnejšega izmed njih bi bilo sram, ako bi ne rabil pri svojih poštnih pošiljativah narodnega kolka. V prihodnje začne vodstvo objavljati perijodično, koliko je v posameznih mesecih razprodalo narodnih kolkov. Vodstvo pozivlja tudi zavedne trgovce, da če že ne zmore vsakdo kolkovanja svojih trgovskih dopisov in računov, naj prevzame vsaj v razprodajo narodni kolek. Ako se za naročene kolke vpošlje denar takoj, navrže vodstvo 50 kolkov na tisoč plačanih. Narodni kolek se naroča z naslovom: „Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“.

Učiteljska tiskarna ima v zalogi sledeče poštno, brzojavne in železniške tiskovine za šolsko uporabo, ki se rabijo pri pouku v obrtnem spisju na obrtnih nadaljevalnih šolah: Poštna nakaznica, Inozemska nakaznica, Poštna spremnica, Inozemska poštna spremnica, Povzetna poštna nakaznica, Ček, Dopisnica, Zalepka, Menica, Račun trgovski, Vplačilnica za plačila c. kr. davčnim uradom, Brzojavka, Cenik, Carinske deklaracije, Carinske deklaracije za statistične namene, Poštni nalog, Clearing, Zavitki za denarna pisma, Kuverte za pisma. Te tiskovine priporoča cenjenim vodstvom obrtnih nadaljevalnih šol v nakup.

Šolske vesti na Koroškem. Nadučiteljem za Žihpolje je imenovan Tomaž Grabner, dosedaj šolski vodja ravnotam. Premeščeni so: Jurij Auernig od Sv. Lovrenca v Trdnjovas; Antonija Kulnik iz Blat v Guštanj; Hermina Reisner iz Trdnjevasi v Kaplo v Rožu; Karl Uchann iz Kaple v Rožu v Št. Peter nad Celovcem, Roza Kilzer iz Misič na Dholico. Službi sta se odpovedali podučiteljici Berta Groltseh v Grabštajnu in Pavlina Mayer na Dholici.

Obrtna knjižnica. Zavod za pospeševanje obrti je otvoril s 1. decembrom t. l. obrtno knjižnico v Gorici. Odprta je ob delavnikih od 9. do opoldne ter od 5—7 zvečer; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. ure.

Laško ljudsko knjižnico so otvorili Podturnom v Gorici. Knjižnico je preskrbela „Unione dei Giovani Friulani“.

Gosp. Ivan Lapajne, šolski vodja v p. in posojilniški ravnatelj ter zadružni revizor v Krškem, nam je poslal ta-le oglas: Leta 1895 sem bil izdal svoj „Navod o osnovanji in poslovanji slovenskih posojilnic“, knjigo, ki se je tiskala v 800 iztisih. Če tudi je bilo takrat še le kakih 100 posojilnic, vendar so bile te vzele 300—400 iztisov, in ostalih 400 iztisov sem bil že v 6 letih razpečal, ker se je bilo vsako leto veliko novih posojilnic ustanovilo in ker sem bil kakih 80—100 iztisov brezplačno razposlal v take kraje, kjer je bila potreba ustanovitve nove posojilnice. Dandanes je že kakih 300 slovenskih posojilnic in se snujejo še vedno nove. Stari, posebno pa novi zavodi pa potrebujejo še vedno dobrega navodila za svoje poslovanje; kajti stare posojilnice se izročajo večkrat v oskrbovanje novim odbor-

nikom; pri novih posojilnicah je pa itak vsem udom načelstva in nadzorstva vse novo, vse neznano. Zato je vsem treba dobrega, praktičnega navodila. Radi tega sem se odločil, da izdam omenjeno svoje navodilo pod naslovom „Slovenski posojilničar“ v drugem, popravljenem, prenarajenem in pomnoženem natisu. Iz prvega natisa bom večinoma izpustil, kako se posojilnice snujejo; oziral se bom namreč največ na to, kako naj že obstoječe posojilnice poslujejo. Pri tem navodilu bodem omenil vse to, kar je obveljalo v teku 10—12 let vsled izkušnje, vsled sodnijske razsodne prakse in vsled administrativnih razsodb drugih gosposk. Knjiga bode manj teoretična, marveč bolj praktična. Prinesla bode sicer najvažnejše zakone (zadružni zakon od 9. aprila 1873, tokazvani Raiffeisenski zakon od 1. junija 1889, revizijski zakon od 10. junija 1903), toda največ bode v njej praktičnih navodil, n. pr. o kujigovodstvu, o perijodičnih opravih posojilnic, o registrovanju novih udov načelstva in sprememb pravil, o vodstvu praktičnega dospeltnika (Skadenza, Verfallsbuch), o sestavi letnih računskih sklepov itd. „Slovenski posojilničar“ bode imel tudi predelnice za računanje obresti in anituet (amortizacijske tabele). Oblika knjige bode prav pripravna in papir trpežen. Cena trdo in elegantno vezanemu iztisu bode 3 K, mehko vezanemu 2 K 40 v, nevezanemu 2 K. Pri pošiljanju naročnine naj se blagovoli povedati, koliko in kakošnih iztisov se želi.

Laže! „Domoljub“ je nesramno napadel tiste učitelje, ki so se udeležili shoda narodno-napredne stranke v Ljubljani. Napadel je tudi nadučitelja Lavtižarja, ki pa ni bil na shodu. A to katoliških poštenjakov nič ne ženira!

Konferenca srednjeevropskih gospodarskih društev je bila otvorjena 19. novembra na Dunaju.

Pomorska razstava v Bordeauxu. Prihodnjo pomlad otvorijo v Bordeauxu mednarodno razstavo produktov pomorske industrije in trgovine.

London šteje sedaj 7.100.000 prebivalcev, za pol milijona več nego leta 1901. London ima torej toliko prebivalcev kakor Češka.

Razgled po šolskem svetu.

— **Istrska družba sv. Cirila in Metoda** je odprla nujno potrebno šolo v Ripendi.

— **Odlikovana hrvaška učiteljica.** Cesar je podelil Mariji Jambrišakovi, ravnateljici višje dekliske šole, sedaj prideljeni ženskemu liceju v Zagrebu, za uspešno delovanje na polju javnega dobrotvorstva zlati križec za zasluge. Jambrišakova je odlična hrvaška učiteljica in pisateljica.

— **Izpitni na italijanskih vseučiliščih v Italiji.** Naučni minister Marchet je izjavil, da vlada uredi vprašanje o pripoznanju izpitov avstrijskih italijanskih dijakov na vseučiliščih v italijanskem kraljestvu po izvedbi volilne reforme.

— **Bolgarski jezik na vseučilišču v Lipskem.** Početkom tega šolskega leta je začel prof. Waygand na lipskem vseučilišču predavati o bolgarskem jeziku. Predavanja se udeležuje 16 slušateljev.

— **Okrajni šolski nadzorniki** na Češkem — češki in nemški — so imeli dne 21. oktobra t. l. zaupen in tajen shod v Mladi Boleslavi, kjer so sklepali o društvu c. kr. okraj. šolskih nadzornikov. — Glavni razgovor se je vršil o vprašanjih definitivnosti in preobitici pisarniških poslov.

— **Javne ljudske šole v Levovu.** Letos je bilo vpisano v javne ljudske šole levovske 7980 dečkov in 9454 deklie. Šol je 39 s 161 deškimi in 193 dekliskimi razredi.

— **Zavidanja vredno učiteljstvo.** Ruska imponuje vsestransko s svojim napredkom. V baltiškimi provincijah vladajo grozovite razmere. Pred kratkim so bili ustreljeni blizu vasice Kovno učitelj in dva šolarja, ker niso mogli povedati, kje se zbirajo lesni bratje (neka sekta). — Po statistiki baltiških listov je bilo v okraju Livonskem do sedaj vstreljenih 23 učiteljev in 5 obešenih, pretepenih od kazakov je bilo 72 učiteljev, in sicer vpričo vseh vaščanov in šolske dece, 14 učiteljev so poslali v Sibirijo, a 120 jih je ušlo krvavemu pretepanju. 16 šol je bilo

zažganih, in 50% vseh šol je brez učnih oseb. Bog je visoko, a car je daleko!

— **Vladna podpora učiteljstvu.** Vlada je darovala učiteljstvu 1000 kron za izdavanje pedagoških časopisov. In za mednarodni protialkoholni kongres, ki se vrši l. 1907., je votirala kredit 15.000 K. Seveda ni ta vlada avstrijska, temveč — švedska.

Vseškofovski pastirski list proti razporoki in svobodni-prosti šoli se je bral z vseh avstrijskih prižnic v nedeljo dne 2. decembra t. l. Politika na debelo v cerkvi! Prilično se vrnem h temu „listu“.

Protí definitivnosti c. kr. okraj. šol. nadzornikov se je izrekel soglasno shod srednješolskih avstrijskih profesorjev, ki je zboroval v Pragi v dneh 18. in 19. novembra t. l.

Mala pomota. Dragi g. učitelj! Oprostite mojo hčerko, ker je bolna, za nekaj dni. S prijaznim pozdravom se klanjam udana — Ana Š.....

Listnica uredništva.

Nadaljevanje in konec „Spominov na Belgrad“ priobčimo prihodnjč, ker imamo danes premalo prostora.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 2835.

Kranjsko.

Na deški meščanski šoli v Krškem se razpisuje s tem učno mesto iz jezikovne zgodovinske strokovne skupine (nemški in slovenski jezik, zemljepis in zgodovina) v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 13. decembra 1906.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 30. novembra 1906.

Št. 2969.

Na petrazredni ljudski šoli v Postojni se razpisuje s tem eno mesto učitelja v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 27. decembra 1906.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 26. novembra 1906.

Št. 3003.

Na štirirazredni ljudski šoli v Trnovem se razpisuje s tem eno učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 2. januarja 1907.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 1. decembra 1906.

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“

Ali ste že poravnali naročnino za

?

leto 1906?

?